

Výrobní a ekonomické ukazatele u souboru podniků s výrobou mléka za rok 2022

Průměrné ukazatele vycházejí z údajů od 126 podniků s chovem dojených krav v ČR za rok 2022 a byly zpracovány pracovníky VÚŽV, v. v. i. Celkově byla vyhodnocena užitkovost od 65 767 krav (24 766 plemene českého strakatého skotu a 41 001 holštýnského plemene), což představuje v průměru 522 krav v podniku a tvoří to zhruba 18 % populace dojených krav v ČR. V souboru podniků se dojivost pohybovala mezi 5 341 a 12 659 litry na krávu a rok při průměru 9 377 litrů mléka. Oproti průměru podniků za rok 2021 (n=120) byla dojivost vyšší o 214 litrů (+ 2,3 %). Mírně vyšší byla průměrná dojivost u hodnoceného souboru podniků také ve srovnání s průměrem ČR za rok 2022, kde dojivost dle údajů ČSÚ byla 9 084 litrů.

Tab. 1 Průměrné hodnoty základních ukazatelů u souborů podniků

Ukazatel		jednotka	2020 (n=124)	2021 (n=120)	2022 (n=126)
výměra zemědělské půdy		ha	2 115	2 099	2 038
dojnic na podnik		n	518	514	522
dojivost (mléka) na krávu		litry	8 972	9 163	9 377
prodej mléka na krávu			8 720	8 898	9 111
tučnost mléka		%	3,95	3,91	3,89
obsah bílkovin v mléce			3,48	3,48	3,47
počet somatických buněk		tis. ml.	211	205	207
dojnic na ošetřovatele		n	47	47	49
výroba mléka na ošetřovatele		tis. litrů	423	435	454
březost jalovic	po 1. inseminaci	%	60,5	59,8	60,0
	po všech inseminacích		59,0	59,8	58,9
březost krav	po 1. inseminaci		41,1	42,1	41,8
	po všech inseminacích		42,7	43,6	43,4
počet laktací stáda		n	2,5	2,4	2,5
inseminační index krav			2,3	2,3	2,2
laktační den		dny	171	173	169
věk při prvním otelení			767	771	761
mezidobí			391	393	387
servis perioda			108	110	107
inseminační interval			70	70	69
odchov telat na 100 krav		n	104	103	106
úhyny telat do odstavu		%	5,1	5,1	4,5
obměna stáda krav			34,5	35,2	35,1

Nejvyššími nákladovými položkami chovu dojených krav u hodnocených podniků byly náklady na krmiva (43,9 %), pracovní náklady (13,4 %), režie (11,5 %) a odpisy krav (7,9 %). Tyto čtyři největší nákladové položky představují 76,7 % celkových nákladů. Průměrné celkové náklady za rok 2022 u analyzovaného souboru dosáhly výše 97,7 tis. Kč na krávu a rok, tj. 268 Kč na krmný den. Vedlejší výrobky (telata a statková hnojiva) snížily náklady zhruba o 4,1 % a po jejich odečtení byly náklady 93,7 tis. Kč na krávu a rok a 257 Kč na krmný den. Při tržní produkci mléka 9 111 litrů na krávu a rok, činily náklady po odpočtu vedlejších výrobků 10,29 Kč na litr prodaného mléka. Náklady po odpočtu se oproti roku 2021 zvýšily o 9 948 Kč na krávu a rok (+12 %), resp. o 0,87 Kč na litr prodaného mléka (+9 %). Mezi roky 2021 a 2022 na krávu a rok byl růst patrný nejvíce v nákladech na krmiva, na energie a na opravy.

V roce 2022 bylo v souboru podniků při průměrné výkupní ceně mléka 11,59 Kč na litr v průměru bez započítání dotací dosaženo zisku 1,30 Kč na litr prodaného mléka. Ve srovnání s rokem předešlým došlo ke zvýšení nákladů na produkci, ale rovněž k růstu ceny. Výrazně vyšší cena oproti výsledkům minulých let byla důvodem vysokého zisku bez dotací za rok 2022 u souboru 126 hodnocených podniků.

Tab. 2 Ekonomické ukazatele výroby mléka u souboru podniků (n = 126, 2022)

Ukazatel	kalkulace na			
	krávu (Kč)	krmný den (Kč)	litr prodaného mléka	
			Kč	%
náklady na krmiva a steliva	42 881	117,5	4,71	43,9
pracovní náklady (mzdy + odvody)	13 071	35,8	1,43	13,4
odpisy krav	7 715	21,1	0,85	7,9
odpisy majetku	4 169	11,4	0,46	4,3
veterinární výkony + léky a desinfekce	3 838	10,5	0,42	3,9
opravy a udržování	2 901	7,9	0,32	3,0
energie	2 878	7,9	0,32	2,9
plemenářské výkony a inseminace	1 722	4,7	0,19	1,8
pojištění majetku a krav	494	1,4	0,05	0,5
režijní náklady	11 279	30,9	1,24	11,5
ostatní nákladové položky	6 800	18,6	0,75	7,0
náklady celkem	97 748	267,8	10,73	100
odpočet vedlejších výrobků ¹⁾	4 021	11,0	0,44	4,1
náklady po odpočtu vedlejších výrobků	93 727	256,8	10,29	95,89
tržby za mléko	105 584	289,3	11,59	x
zisk (bez dotací)	11 857	32,5	1,30	x

1) telata a statková hnojiva.